OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tutkija- opiskelijalain muuttamisesta (HE 79/2026 vp)

30.9.2026

Yleistä

- Opetus- ja kulttuuriministeriö on osallistunut esityksen valmisteluun ja pitää sitä kannatettavana.
- Opiskelijoiden toimeentuloedellytyksen täyttämisessä on havaittu puutteita laajamittaisesti, vaikka useimmat opiskelijoista eivät hae toimeentulotukea.
- Opiskelijan perheenjäsenelle myönnettyjen oleskelulupien määrä oli yli 25 kertaa suurempi vuonna 2025 kuin vuonna 2020. Opiskelijoiden mukana saapuu entistä useammin myös alaikäisiä lapsia.
- Perheenjäsenten määrän kasvu on aiheuttanut haasteita myös korkeakouluille ja koulutuksen järjestäjille. Perheenjäsenten toimeentuloa koskevat ongelmat heijastuvat myös niihin.

Lapsen etu

- Riittävän toimeentulon vaatimus on entistä korostuneempi, kun opiskelijoiden mukana tulee myös alaikäisiä lapsia.
- Lapsen etu ei välttämättä ole oleskella Suomessa, jos perheen toimeentulo ei ole turvattu. Lapsen edun toteutumisen kannalta parempi vaihtoehto voi olla, että perhe palaa kotimaahansa, jossa eläminen on edullisempaa.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että myös opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä tulee pystyä elämään ihmisarvoista elämää Suomessa.

Vaatimus riittävästä toimeentulosta

- Ehdotettavalla muutoksella ei aseteta uusia vaatimuksia opiskelijoille. Voimassa olevan lain mukaan maahan tulevan opiskelijan toimeentulon on oltava turvattu hänen käytössään olevilla varoilla.
- Jos opiskelija joutuu turvautumaan toimeentulotukeen, voidaan perustellusti katsoa, ettei hänellä ole Suomessa elämiseen vaadittavaa riittävää toimeentuloa.
- Muutoksella turvataan, että voimassa olevaa lakia voidaan soveltaa tilanteessa, jossa opiskelija on turvautunut toimeentulotukeen. Opiskelijan oleskelulupaa haettaessa toimeentuloa koskevien väärennettyjen asiakirjojen esittäminen ja varojen lainaaminen pelkästään Maahanmuuttoviraston erehdyttämiseksi on melko yleistä.
- Toimeentuloa koskevien paikkaansa pitämättömien tietojen esittämisestä viranomaiselle tulee olla seurauksia.

Vaikutukset korkeakouluihin ja toisen asteen koulutuksen järjestäjiin

- Korkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjien talouden kannalta muutoksen arvioidaan olevan neutraali.
- Korkeakoulut ja koulutuksen järjestäjät menettäisivät lukuvuosimaksutuloja, mikäli opiskelijan oleskelulupa peruutetaan ja hänen täytyy lopettaa opiskelu.
- Kuitenkin mikäli opiskelija on turvautunut toimeentulotukeen, ei ole todennäköistä, että hän olisi pystynyt maksamaan lukuvuosimaksua, vaikka oleskelulupaa ei olisikaan peruutettu.
- Oleskeluluvan peruuttamisen voidaan katsoa selkiyttävän korkeakoululle ja koulutuksen järjestäjälle opiskelijan tilannetta, mikä voi helpottaa korkea-koulujen ja koulutuksen järjestäjien opiskelujen toteuttamisen suunnittelua jatkossa

Kiitos!